

Aan : Commissie Bouwen, Wonen en
Buitenruimte
Datum : 14 november 2022
Betreft : Commissiereis BWB 2023 van 28 maart
t/m 1 april 2023
Vergadering : Commissievergadering op 16 november
2022

Werkbezoek Commissie BWB

Aanleiding

Wethouder Zeegers heeft de voorzitter van de commissie BWB en de griffie recentelijk benaderd met het idee een studiereis te organiseren naar een Europese stad ter inspiratie voor de vraagstukken omtrent de woonopgave waar wij voor staan in Rotterdam (bijlage).

Waarom Wenen?

De hoofdstad van Oostenrijk is door het magazine "the Economist" in 2022 weer verkozen tot meest leefbare stad ter wereld. Een ander interessant feit is dat Wenen al ruim 100 jaar een consistent woningbouwbeleid voert.

Sinds 1920 begon Wenen met de bouw van sociale woningen om een groot woningtekort aan te pakken. De stad investeerde in appartementen van goede kwaliteit, goed ontworpen en gelegen, met gemeenschappelijke voorzieningen, bedoeld als permanente en betaalbare woningen voor de werkende inwoners van Wenen. De huren werden gestructureerd volgens een eenvoudig, kostendekkend systeem, en de inkomsten die verder gingen dan administratie en onderhoud gingen naar de financiering van de bouw van verdere sociale woningen.

Vandaag de dag is Wenen een stad met ruim 1,9 miljoen inwoners, van wie 60% in appartementen in diverse gebouwen die zijn ontworpen door wereldberoemde architecten, die rechtstreeks eigendom zijn van of gefinancierd worden door het stadsbestuur. Wenen hecht waarde aan een diversiteit van inwoners en belang aan gemeenschapsvorming die in de jaren 20' een grote rol speelde bij de bouw van de sociale woningen.

Recente woningbouwprojecten bestaan uit een mix van woningen en gemeenschappelijke voorzieningen. In elk nieuw ontwikkeld gebied worden koop- en huurwoningen gebouwd (van volledig sociaal tot collectief particulier opdrachtgeverschap projecten (CPO)) en woningen van verschillende prijsklassen gemaakt. Hierdoor ontstaat in de wijken een balans tussen sociale huur/koop, coöperatieve woningen (samenleven), inkomensafhankelijk (betaalbaar), waarbij ook wordt nagedacht over de leefomgeving en klimaatadaptatie. Ook heeft Wenen goede kwaliteit aan openbaar vervoer, een uitstekend netwerk van trams, metro's en bussen.

Blad: 2/4

Datum: 14 november 2022

Gevraagd aan commissie

- Kennisnemen van deze notitie
- Wil commissie bezoek aan Wenen brengen?
- Stemt de commissie in met gezamenlijk reizen per trein?
- Zo ja: stemt de commissie in met vertrek op dinsdagavond 28 maart vanuit Rotterdam en retour op vrijdagavond 30 maart 2023 (aankomst op zaterdagochtend 1 april)?
- Zo ja: op welk onderwerp wil de commissie zich verder oriënteren?

Overwegingen

- Een termijn van 4/5 maanden is nodig om een dergelijke reis te organiseren. Besluitvorming moet zo snel als mogelijk plaatsvinden, zodat het programma verder kan worden uitgewerkt en georganiseerd.
- Ambtelijk wordt aangegeven dat opzet en programma Wenen interessant en gevarieerd kan zijn.
- Afgezien van een gevarieerd inhoudelijk programma is een meerdaags werkbezoek ook goed voor de onderlinge contacten en verstandhouding.

Het programma

De geplande reisdata is dinsdag 28 maart t/m zaterdag 1 april, waarbij vertrek per trein op dinsdagavond 28 maart vanuit Rotterdam is en de terugreis op vrijdagavond 30 maart 2023 (aankomst Rotterdam op zaterdagochtend 1 april). Het is wenselijk om de studiereis vroeg in de raadsperiode te doen zodat u de inspiratie kunt meenemen in het proces om te komen tot een nieuwe Woonvisie. In de planning rondom raadsvergaderingen, feestdagen en een recesperiode in het eerste deel van 2023 zijn deze data de beste optie gebleken.

Het programma wordt samengesteld door de griffie in samenwerking met SO.

Nut en noodzaak worden aangetoond door voor de commissie relevante thema's. Tijdens de commissievergadering van 16 november kunt u input geven over welke thema's u (ook) belangrijk vindt en terug wil laten komen in het programma.

Voor de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte zijn de volgende thema's van belang: Woonopgave, participatie bewoners (meedenken en meebeslissen over maatregelen in de leefomgeving), klimaatadaptatie, cultuurhistorische inpassing, groenbeheer en gebruik water.

NB. De data vallen in een reguliere commissieweek, alle commissies vergaderen. Er is geen actualiteitenraad gepland.

Blad: 3/4

Datum: 14 november 2022

Samenstelling groep

Bij een werkbezoek van een commissie gaan in principe de woordvoerders in de commissie mee (1 lid per fractie; Leefbaar en VVD max. 2 leden), de voorzitter, de raadsgriffier en de ondersteuning vanuit de griffie (3p).

Voor het goed verlopen van een programma wordt soms extra ondersteuning meegevraagd, iemand die kennis heeft van de te bezoeken stad en/of het thema van de reis.

College/ambtenaren

Afhankelijk van de in te plannen onderwerpen is het ook gebruikelijk één of meerdere wethouders (en enkele ambtenaren) uit te nodigen. Zij kennen de Rotterdamse context en kunnen de commissie ter plekke helpen om een en ander in Rotterdams perspectief te zetten. Daarnaast ook goed voor de informele contacten.

De kosten

Deze worden gemaakt voor:

Retour reis naar Wenen (trein)

2 overnachtingen hotel met ontbijt

Vervoer in Wenen

Diners, lunches

Tolk indien nodig - voertaal in principe Engels

Extra en onvoorzien (reisverzekering, relatiegeschenken)

Afhankelijk van moment van boeken en aantal zal deze reis naar verwachting tussen € 900 en € 1.100 p.p. bedragen. Afhankelijk van inhoudelijk programma en (evt. externe) begeleiding kan het uiteindelijk iets hoger uitvallen.

Vanuit de begroting is er structureel ruimte voor commissiereizen, ook deze reis wordt hieruit gedekt. De kosten van de meereizende wethouder en ambtenaren zijn voor rekening van het college respectievelijk de betreffende dienst.

Reisopties

Voor een kort bezoek aan Wenen is een treinreis eigenlijk de enige reële optie. Per trein reizen kost 8 uur. U reist in de nacht per comfortabele nachttrein waardoor er effectief drie volle studiedagen overblijven.

Gevraagd wordt om in te stemmen met het gezamenlijk reizen naar Wenen per trein, of dat deelnemers de keuze moeten krijgen om dat zelf te bepalen.

Communicatie/Voorlichtingsaspecten

Nieuwsbericht gemeenteraad

Blad: 4/4

Datum: 14 november 2022

Om een ongedwongen sfeer te bevorderen is het meereizen van journalisten niet aan te bevelen. Wel is het raadzaam de media actief te informeren over doel en programma van de reis en evt. gelegenheid te geven hierover vragen te stellen.

Verdere procedure

- Indien de commissie besluit dit werkbezoek te houden, zal door de griffie een notitie aan het eerstvolgende presidium worden voorgelegd, met het verzoek in te stemmen met opzet en begroting en de griffie op te dragen dit werkbezoek te organiseren.
- Indien het presidium instemt, zal aan de commissieleden worden gevraagd een verklaring te tekenen (bij afzeggen zonder gegronde reden, ter beoordeling aan het presidium, worden gemaakte kosten doorberekend).
- De commissie wordt op de hoogte gehouden van de voorbereidingen.
- Na afloop wordt een reisverslag gemaakt (aan het presidium) dat tenminste aandacht schenkt aan: het resultaat van de reis afgezet tegen het beoogde doel, het gerealiseerde programma, de feitelijke kosten en de uitgewisselde relatiegeschenken.

**Gemeente
Rotterdam**

Stadsontwikkeling
Klimaat, Bouwen, Wonen
Chantal Zeegers

Bezoekadres: De Rotterdam
Wilhelminakade 179, Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Internet: www.rotterdam.nl

Van: T.Steigenga
Telefoon: 06 – 18912150
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 22bo006585

Onderwerp: Studiereis Wenen

Datum: 11 november 2022

Aan de commissie BWB

Geachte commissieleden BWB,

Eerder peilde uw voorzitter de behoefte om met elkaar ter inspiratie een studiereis naar het buitenland te maken. U heeft aangegeven hier positief tegenover te staan, mits de reis per trein zou worden afgelegd. Tevens heeft u enkele voorkeuren meegegeven, te noemen Kopenhagen en Wenen.

Als wethouder Klimaat, Bouwen en Wonen nodig ik u graag uit voor een reis per trein naar Wenen. De stad laat zich kenmerken door een mix van klassieke en moderne architectuur en kent vele succesvolle sociale woningbouwprojecten. Daarnaast kent Wenen momenteel enkele grote gebiedsontwikkelingen waarin ook klimaatadaptiviteit een grote rol speelt. Kortom, voldoende ingrediënten om een inspiratiefol programma door te maken samen met uw commissie. Enkele impressies van hiervan vindt u in de bijlage van deze brief.

Navraag bij de griffie leert dat een reis van dinsdagavond 28 maart tot zaterdagochtend 1 april het best in de planning van uw commissie past. U wordt begin 2023 nader geïnformeerd over het conceptprogramma van de studiereis.

Ik zie uit naar een interessante reis samen met u,

Met vriendelijke groet,

Chantal Zeegers
Wethouder Klimaat, Bouwen, Wonen

Wenen

Mariahilfer Strasse

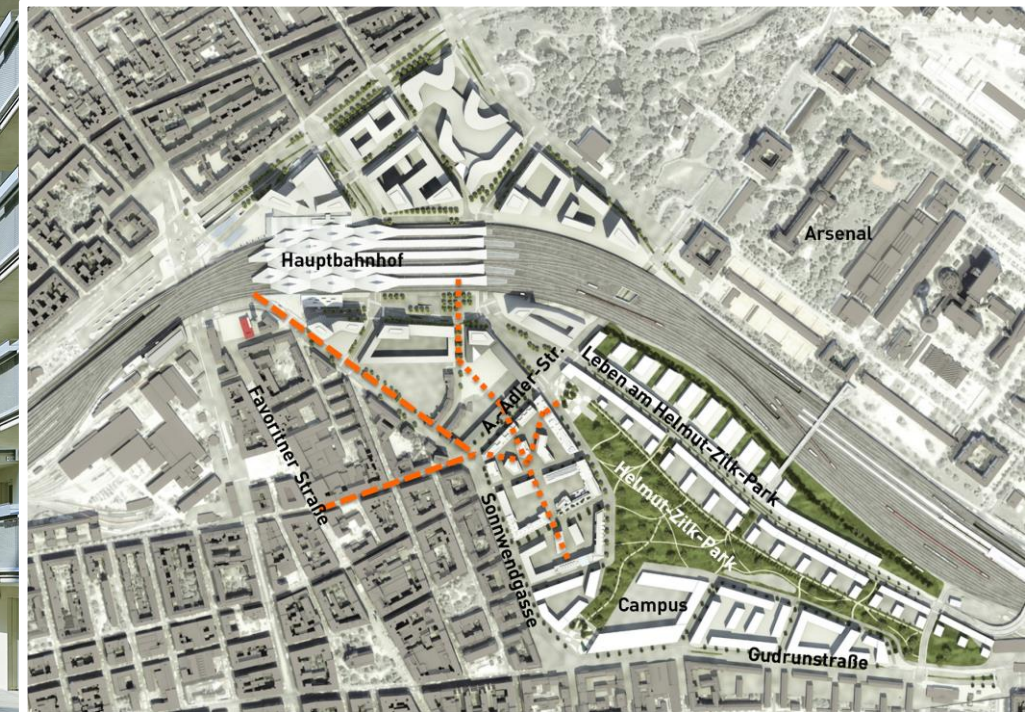
- Shared space principe ingericht
- Na het winnen van de prijsvraag in 2012 sprak de bevolking zich op 7 maart 2014 via een referendum positief uit over de grootschalige herinrichting van de langste en beroemdste winkelstraat van Oostenrijk. De straat, die van de Westbahnhof tot aan het Museumkwartier reikt, is met de herinrichting van [Bureau B+B](#) voetgangersvriendelijk gemaakt door de straat deels af te sluiten voor doorgaand autoverkeer. De lange straat is opgeknipt in drie zones. Het middelste gedeelte is een nieuwe voetgangerszone die tevens het nieuwe, kloppende hart van de straat vormt. De twee buitenste zones zijn volgens het shared space principe ingericht.

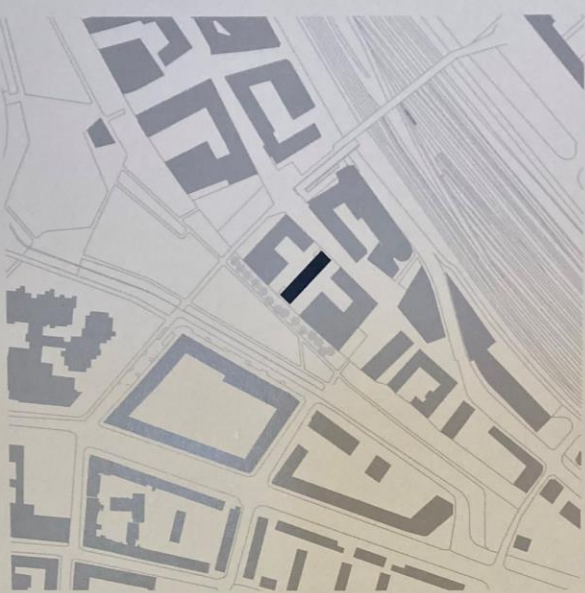

Sonnwendviertel.
grote gebiedsontwikkeling
nabij spoor en station.

Sonnwendviertel.

Sonnwendviertel – Project Gleis 21, woon coöperatie.

Adres	Bloch-Bauer-Promenade, Wenen	
Architect	einszueins Architektur	
Landschapsarchitect	YEWO LANDSCAPES GmbH	
Opdrachtgever	Verein 'Wohnprojekt Gleis 21'	
Bouwperiode	2015–2019	
Ontsluitingstype	Galerij	
Woningen	Totaal	35
5-kamerwoning	110m² GBO	4
4-kamerwoning	110m² GBO	8
3-kamerwoning	97 m² GBO	9
woning	62m² GBO	14
Huurniveau	7,60–11,50 €/m²/maand	
BVO	Totaal	4.804 m²
GBO	Totaal	4.126 m²
	Wonen	2.761 m²
	Collectief	650 m²
	Ext. verhuurbaar	715 m²
GBO collectief / GBO wonen + collectief		19,1%
Buitenruimte	Collectief	1.689 m²
Oriëntatie woning	Enkelzijdig	–
	...waarvan noord	–
	Dubbeltzijdig	77%
	Driezijdig	23%

Wohnprojekt Wien — woon cooperatie

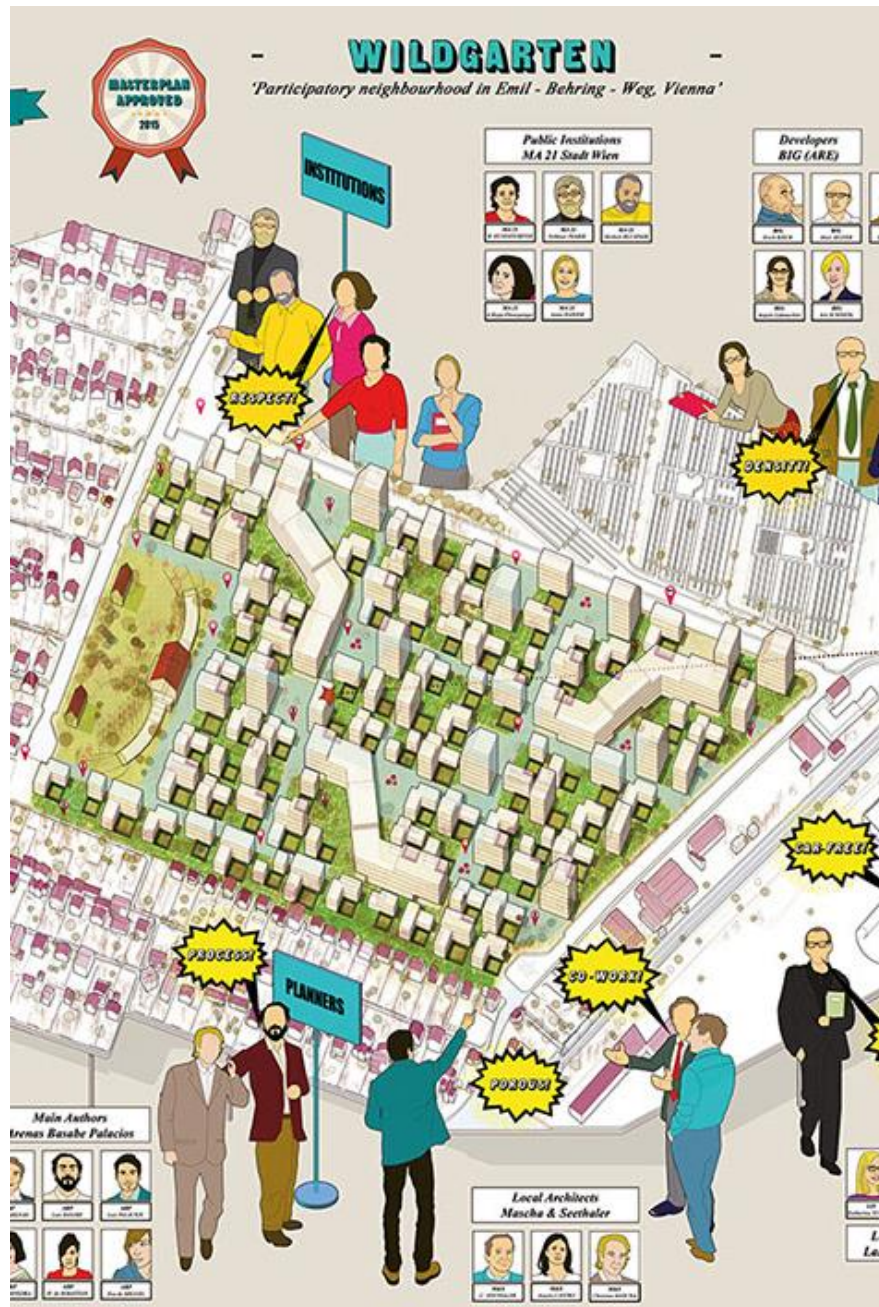
Wohnprojekt Wien is the name of an association of private people founded 2009 sharing the idea of living together in the city: sustainable, conjointly and open minded. The result is a collaborative housing project for 67 adults and 34 children, situated next to a park in the 2nd district of Vienna. It houses 40 apartments, 400m² trade or commerce and 700m² community spaces. [Simon Architecture Prize](#) | [Co-Housing – Wohnprojekt Wien \(simonprize.org\)](#)

Skyfall - Arndtstrasse

IKEA

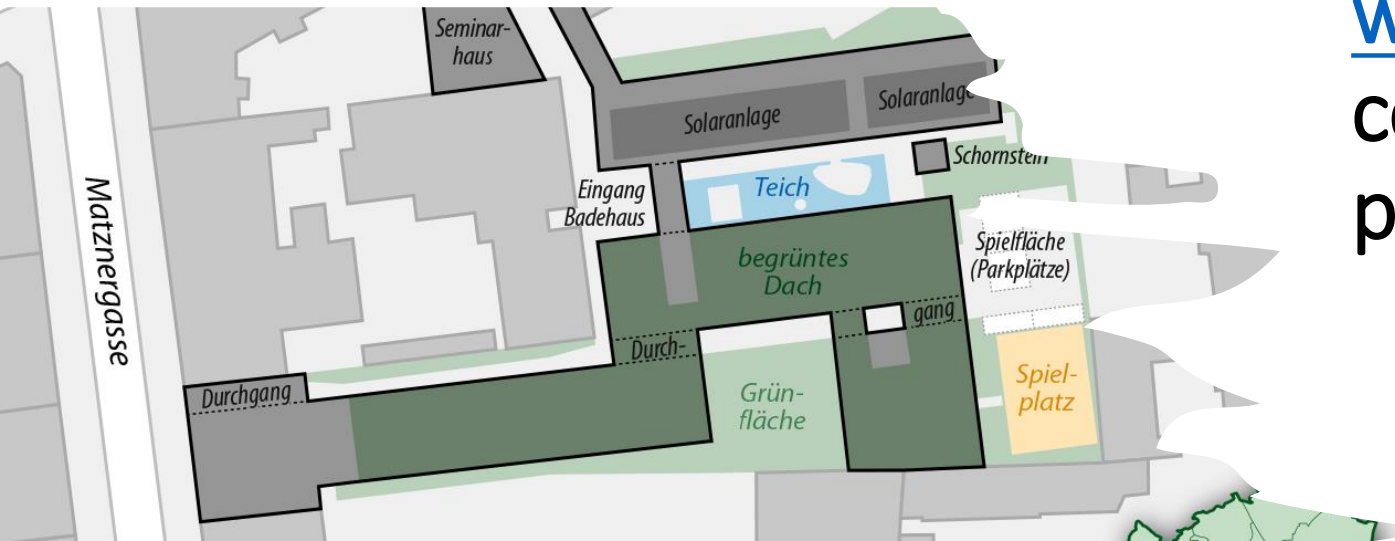
Wildgarten

Seestadt Aspern.

Seestadt Aspern - Lisa.

www.sargfabrik.at woon
cooperatie – wohn und kultur
projekt.

University – Architect: Zaha Hadid

UNO City. The Vienna International Centre is a new part of the city with modern skyscrapers and building complex hosting the United Nations Office. The fun fact is that DC Tower, **the highest building in Austria is located there.**

Biotope City Wienerberg

Biotope City – Alterlaa
1970 's

Biotope City – Alterlaa 1970 's

wohnhausanlage
inzersdorfer straÙe // harry
glück & partner, 1974

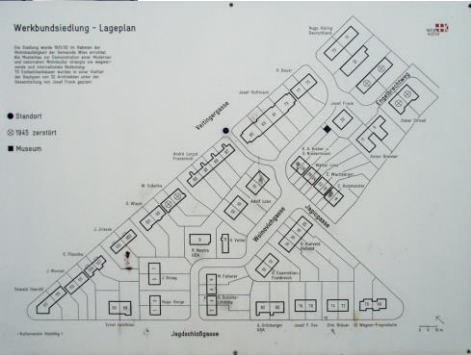

George Washington Hof.

Karl Marx Hof 1930.

Werkbund siedlung

Wenen